

Torah from Around the World

*De Eeuwige zal macht aan zijn volk verlenen,
de Eeuwige zal zijn volk zegenen met vrede.*

Tehilliem 29:11

Sjabbat 30 december 2023/18 Tevet 5784, Wajechi, Beresjiet/Genesis 47:28 - 50:26

Tanach blz. 101 - 108

Haftara: Jesjajahoe 38:9 - 20

Tanach blz. 8636 - 864

Vertaler: Eddy Robels

Commentaar: **Richard Elliott Friedman** is Katzin hoogleraar Joodse Cultuur aan de
Universiteit van California te San Diego.

[Oorspronkelijke Engelse tekst](#)

De keten van lijden van een gezin - en een oplossing

Veel geleerden beschouwen het Jozefverhaal los van de rest van Genesis. Ze praten over de 'Joseph-novelle'. Dit is verkeerd. Vanuit het oogpunt van tekstkritische wetenschap is het verkeerd: het Jozefverhaal is afgeleid van dezelfde twee bronwerken als de verhalen die ervoor en erna komen. Maar

wat nog belangrijker is, het is verkeerd omdat het cruciale verbindingen mist tussen het Jozefverhaal en wat eraan voorafgaat. Het is een verhaal over een ironische reeks wraakacties in een gezin.

Jaäkov eigent zich het GEBOORTERECHT van zijn broer toe en wordt vervolgens op zijn beurt bedrogen door Lavan, die hem Lea als vrouw geeft in plaats van Rachel, omdat Lavan zegt: "Het wordt bij ons niet zo gedaan, om de jongste vóór de EERSTGEBORENE te geven." (Genesis 29:26) Let op, hij zegt niet de "oudere" (zoals het verkeerd vertaald is in de NJPS [en in de Nederlandse vertaling, red.]), maar de EERSTGEBORENE.

Jaäkov eigent zich de zegen van zijn broer toe door de KLEDING van zijn broer en de huiden van een GEIT te dragen om hun vader, Isaak, te misleiden. Later wordt Jacob door zijn eigen zonen misleid over wat ze Jozef hebben aangedaan toen ze Jozefs KLEDING (de "jas van vele kleuren") tevoorschijn haalden, gedoopt in het bloed van een GEIT.

Joseefs broers verkopen hem voor TWINTIG zilverstukken. Joseef laat later het zilver van negen broers terug stoppen in hun zakken, en nog later krijgt hij het zilver van elf van hen terug ($9 + 11 = 20$), waarmee hij op subtiele wijze aangeeft dat er iets moet worden terugbetaald voor wat ze hebben gedaan.

Lavan wordt beloond voor zijn bedrog van Jaäkov wanneer Rachel de terafim (huiselijke afgoden) van haar vader steelt en ze verbergt door erop te gaan zitten, terwijl ze haar vader vertelt dat ze niet kan opstaan omdat "ik de weg van vrouwen heb" (Genesis 31:35), wat betekent dat ze menstrueert. Dit is onmogelijk omdat ze op dat moment ZWANGER is van Benjamin. Later sterft ze op afschuwelijke wijze tijdens de bevalling.

Reoeveen slaapt bij de concubine van zijn vader Jaäkov. Na het seksuele misbruik van hun zus Dina vernietigen Sjimon en Levi de stad Sjechem en verwerpen ze de berisping van hun vader voor wat ze hebben gedaan. Op zijn sterfbed ontnemt Jaäkov Reoeveen zijn geboorterecht en veroordeelt hij Sjimon en Levi tot verstrooiing, zonder stamgebied.

Het Jozefverslag is dus geen novelle. Het is de conclusie van een prachtig, ingewikkeld geconstrueerd verhaal. In sidra Wajechi culmineert het met: Elk bedrog wordt door een ander terugbetaald, zodat er een keten van bedrog door dit gezin loopt. Maar het eindigt wanneer Joseef – die schijnbaar recht heeft op een soort wraak voor wat zijn broers hem hebben aangedaan – in plaats daarvan zijn broers vergeeft. Nadat hun vader is overleden, zeggen ze tegen Joseef: 'Wij zijn jullie SLAVEN', wat de ultieme ironie is van de broers die

hem ooit als SLAAF verkochten. Maar in een van de mooiste passages in Tenach zegt Joseef tegen hen: "Wees niet bang, want ben ik in de plaats van God?!" (Genesis 50:19) En de sidra besluit: "En hij troostte hen, en hij sprak in hun hart." (Genesis 50:21)

Hoe kunnen deze ketens van conflicten, vergelding en pijn in een gezin ooit eindigen: alleen als één lid van het gezin 'Genoeg' zegt – en vergeeft.